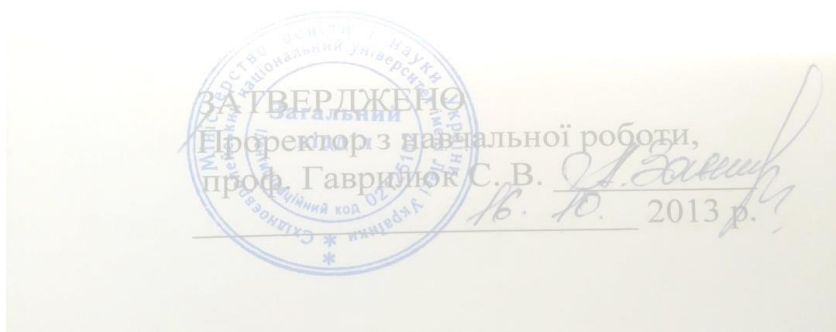

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Інститут іноземної філології
Кафедра німецької філології

ТЕОРЕТИЧНА ГРАМАТИКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
напряму 6.020303 Філологія «Мова та література (німецька)»

Робоча програма навчальної дисципліни «Теоретична граматики» для студентів за напрямом підготовки 6.020303 Філологія «Мова та література (німецька)»

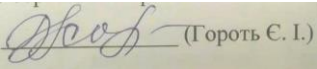
”11” серпня, 2013 р. – 17 с.

Розробник: Застровська С. О., канд. філол. наук, доцент кафедри німецької філології

Рецензент: Бєлих О. М, канд. філол. наук, доцент кафедри німецької філології

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри німецької філології

протокол № 1 від 28 серпня 2013 р.

Завідувач кафедри: (Гороть Є. І.)

Робоча програма навчальної дисципліни

схвалена науково-методичною комісією Інституту іноземної філології

протокол № 4 від 10. 10. 2013 р.

Голова науково-методичної

комісії інституту: (Хом'як А. П.)

Робоча програма навчальної дисципліни

схвалена науково-методичною радою університету

протокол № 2 від 16. 10. 2013р.

Вступ

Програма навчальної дисципліни «**Теоретична граматики**» складена відповідно до освітньо-професійної програми напряму підготовки 6.020303 Філологія «Мова та література (німецька)».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: основні поняття теоретичної граматики німецької мови..

Міждисциплінарні зв'язки: практична граматики німецької мови, сучасні граматичні течії, сучасні лінгвістичні течії, лінгвістика тексту, загальне мовознавство.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Die theoretische Grammatik als Wissenschaft. Historischer Überblick.
2. Morphologie. Syntax.
3. Text.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 3	0203 Гуманітарні науки	нормативна
Модулів: 3	6.020303 «Мова та література (німецька)»	Рік підготовки: 4
Змістових модулів: 3		Семестр: 8
ІНДЗ: є		Лекції: 30 год.
Загальна кількість годин: 108		Практичні (семінари): 18 год.
Тижневих годин:	«Бакалавр»	Самостійна робота: 30 год.
аудиторних: 3		Індивідуальна робота: 30 год.
самостійної роботи: 1,9 індивідуальної роботи: 1,9		Форма контролю: 8 семестр – екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** курсу є ознайомити студентів з основними проблемами та поняттями теоретичної граматики, сприяти оволодінню ними основним теоретичним апаратом з тематики курсу.

1.2. Головним **завданням** курсу є надання студентам знань з теоретичної граматики, закріплення у них навичок і вмінь володіння основним термінологічним апаратом з тематики курсу.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні *знати:*

- становлення теоретичної граматики як науки,
- різні підходи до класифікації частин мови, категорії основних частин мови,
- різні види словосполучень та речень, синтаксичні категорії речення,
- основні категорії тексту.

вміти:

- адекватно використовувати термінологічний апарат,
- робити змістові доповіді з питань курсу,
- застосовувати здобуті знання при аналізі фрагментів тексту.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться годин / кредити ECTS.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Die theoretische Grammatik als Wissenschaft. Historischer Überblick.

1. Grammatiken. Anfang des XIX Jhs.

Historische Grammatiken. Deduktives Verfahren. Induktives Verfahren. Deutsche Grammatik von Jakob Grimm. Junggrammatiker (Helmann Paul, Otto Behaghel, Wilhelm Willmann, Oskar Erdmann, Otto Mensing, Hermann Wunderlich, Hans Reis, Ludwig Sütterlin).

2. Neue Strömungen in der deutschen Grammatik im XX Jh.

Ferdinand de Saussure. Synchrone Betrachtung der Sprache. Der grammatische Strukturalismus in Deutschland (John Ries). Kommunikative Theorie des Satzes von Erich Drach. Die Lehre von den Satzplänen von Karl Boost.

3. Die strukturelle Grammatik von Hans Glinz.

Satzgliedlehre. Experimentverfahren: Klangprobe, Ersatzprobe, Verschiebeprobe, Weglassprobe.

4. Inhaltsbezogene Grammatik von L. Weisgerber.

Die Grundlage der inhaltsbezogenen Grammatik. Die kantianische Philosophie Wilhelm von Humboldts. Ergon vs. Energia. Vier Stufen der inhaltsbezogenen Grammatik: die laut- bzw. gestaltbezogene, die inhaltsbezogene, leistungsbezogene und die wirkungsbezogene Sprachbetrachtung.

5. Funktionale, kommunikative und pragmatische Grammatik.

Bedeutung vs. Funktion. Definition der Begriffe. Bedeutung und Funktion in Deutung von W. Schmidt. Zusammenwirkung von Form, Bedeutung und Funktion.

Dimensionen der Semiose (Ch. Morris). Pragmatische Ansichten von G. Klaus. Verschiedene Funktionen der sprachlichen Zeichen: Symbolfunktion, Symptonfunktion, Signalfunktion. Karl Bühler als Vorläufer der pragmatischen Forschungen.

Змістовий модуль 2. Morphologie. Syntax.

1. Grundbereiche der Grammatik (Morphologie und Syntax).

Morph. Morphem. Alomorph. Wortform (analytische, synthetische, suppletive Formen). Grammatische Form und grammatische Bedeutung. Grammatische Bedeutung vs. lexikalische Bedeutung. Grammatische Kategorie.

2. Wortarten.

Begriff und Kriterien der Ausgliederung. Die Strittfragen der Wortartenlehre. Klassifikation von H.Glinz, W.Flämig, W.Admoni, M.Brinkmann, W.Schmidt, O.I.Moskalskaja, G.Helbig, E.Schendels. Die Valenz der Wortarten. Atosemantika und Synsemantika. Logische, semantische, syntaktische Ebene der Valenz.

3. Die Wortgruppe.

Definition. Arten von Wortgruppen: freie Wortgruppe, feste Wortgruppen, halb feste Wortgruppen (grammatikalisierte). Wortreihe. Wortgefüge. Satzwertige Wortgruppe.

4. Der Satz.

Das Wesen des Satzes. Die syntaktischen Kategorien des Satzes. Die Modellierung der Sätze. Allgemeines. Morphosyntaktische und semantische Satzmodelle. Kommunikative Gliederung des Satzes. Satzglieder und semantischer Kasus.

Змістовий модуль 3. Text.

1. Allgemeine Charakteristik.

Kriterien der Textualität. Kohäsion. Kohärenz. Textsorten nach der kommunikativen Funktion: Narration, Deskription, Bewertung, Instruktion (Direktivum), Interaktion, Argumentation.

2. Analyse verschiedener Texte.

Das allgemeine Schema der Analyse. Gerd Gaiser „Lass dich doch einmal hinauf“. Marie Luise Kaschnitz „Das dicke Kind“. Wolfgang Weyrauch „Mit dem Kopf durch die Wand“. Siegfried Lenz „Lukas, sanftmütiger Knecht“. Franz Kafka „Das Urteil“. Marie Luise Kaschnitz „Schneesmelze“. Heinrich Böll „Eine Kiste für Kop“.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	Усього	у тому числі

		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Інд.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Die theoretische Grammatik als Wissenschaft. Historischer Überblick.							
Тема 1. Grammatiken. Anfang des XIX Jhs.	-	2	2	-	2	2	-
Тема 2. Neue Strömungen in der deutschen Grammatik im XX Jh.	-	2		-	2	2	-
Тема 3. Die strukturelle Grammatik von Hans Glins.	-	2	2	-	2	2	-
Тема 4. Inhaltsbezogene Grammatik von L. Weisgerber.		2		-	2	2	-
Тема 5. Funktionale, kommunikative und pragmatische Grammatik.	-	2	2	-	2	2	-
Змістовий модуль 2. Morphologie, Syntax.							
Тема 1. Grundbereiche der Grammatik (Morphologie und Syntax).	-	2	2	-	2	2	-
Тема 2. Wortarten.	-	4	2	-	4	4	-
Тема 3. Die Wortgruppe.	-	2	2	-	2	2	-
Тема 4. Der Satz.	-	4	2	-	4	4	-
Змістовий модуль 3. Text.							
Тема 1. Allgemeine Charakteristik.	-	4	2	-	4	4	-
Тема 2. Analyse verschiedener Texte.	-	4	2	-	4	4	-
Разом	108	30	18	-	30	30	-

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	<u>Einleitung. Historischer Überblick.</u> 1. Grammatik als Wissenschaft (historischer Überblick). 2. Der grammatische Bau der Sprache. 3. Wechselbeziehungen zwischen Grammatik, Lexik, Phonetik und Stilistik.	2

	<p>4. Grundbereiche der Grammatik. 5. Grundbegriffe der Morphologie.</p> <p><u>Literatur:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. O.Moskalskaja. Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. 2. W.Admoni. Der deutsche Sprachbau. 3. E.Schendels. Grammatik der deutschen Sprache (Morphologie, Syntax, Text). 4. Sommerfeldt/Starke. Einführung in die Grammatik der deutschen Gegenwartssprache (S. 1-15). <p><u>Definition der Begriffe:</u></p> <p>Morphem, Morph, Allomorph, Wortform, lexikalische Bedeutung, grammatische Bedeutung, grammatische Kategorie, Paradigma, Grundmorphem, Nebenmorphem, wortbildendes Morphem, grammatisches Morphem, synthetische Wortform, analytische Wortform, suppletive Formen.</p>	
2.	<p style="text-align: center;">Das Problem der Wortarten.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Die Einteilung der Wortarten (nach S.D.Kaznelson, W.Admoni, O.Moskalskaja, G.Helbig, H.Glinz, W.Flämig). 2. Umstrittene Probleme der Wortartklassifizierung. 3. Das Problem der Feldstruktur der Wortarten und der Austausch zwischen den Wortarten. <p><u>Literatur:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. O.Moskalskaja. Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. 2. W.Admoni. Der deutsche Sprachbau. 3. E.Schendels. Grammatik der deutschen Sprache (Morphologie, Syntax, Text). 4. Sommerfeldt/Starke. Einführung in die Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. 5. L.Schischkowa, Meiksina „Seminare in der theoretischen Grammatik“. 6. L.Schischkowa, Meiksina. „Probleme der modernen deutschen Grammatik“ <p><u>Definition der Begriffe:</u></p> <p>Wortart, (abstrahierte) Allgemeinbedeutung, syntaktischer Fügungswert, morphologische Prägung, Feldtheorie, Feldstruktur</p>	2
3.	<p style="text-align: center;">Die Valenz</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Was versteht man unter Auto- und Synsemantie sprachlicher Einheiten ? 2. Welche Arten der Fügungspotenzen der Redeteile unterscheidet W.Admoni ? 	2

	<p>3. Wie faßt H.Brinkmann die Valenz auf ?</p> <p>4. O.Moskalskaja über die Valenz des Verbs.</p> <p>5. Wie faßt J.Erben die Wertigkeit auf ?</p> <p>6. Welche zwei Ebenen unterscheidet S.D.Kaznelson bei der Analyse des Verbs ?</p> <p>7. G.Helbig über die Valenz.</p> <p>8. W.Bondzio und B.A.Abramow über die Valenz.</p> <p>9. Was versteht J.Erben unter einer „Reduktion des syntaktischen Programms“?</p> <p><u>Literatur:</u></p> <p>1. L.Schischkowa. Probleme der modernen deutschen Grammatik.</p> <p>2. Sommerfeldt/Starke. Einführung in die Grammatik der deutschen Gegenwartssprache.</p> <p>3. L.Schischkowa, Meiksina „Seminare in der theoretischen Grammatik“.</p> <p>W.Admoni. Der deutsche Sprachbau.</p> <p>4. O.Moskalskaja. Theoretische Grammatik der deutschen Gegenwartssprache.</p>	
4.	<p style="text-align: center;">Die Kategorien des Verbs. Das Tempussystem</p> <p>1. Die Zeitbedeutungen der Tempusformen.</p> <p>a) Wie wird die Gegenwarts-Vergangenheits- und Zukunftsbedeutung der Tempusformen in den Büchern von W.Admoni und O.Moskalskaja erklärt ?</p> <p>b) Wie erklärt O.Moskalskaja, sich auf H.Weber stützend, die einfache und doppelte zeitliche Perspektive ?</p> <p>c) Das Schema der sechsgliedrigen Opposition im Tempussystem bei E.Schendels.</p> <p>d) Wie präzisiert O.Moskalskaja dieses Schema ?</p> <p>e) W.Flämig über die Zeitbedeutungen der Tempusformen.</p> <p>j) J.Erben über das Tempussystem.</p> <p>k) Das System der Tempora in den „Grundzügen einer deutschen Grammatik“.</p> <p>2. Polysemie und Synonymie in der Grammatik und die Zeitformen.</p> <p>3. Das Präsens.</p> <p>4. Die Vergangenheitstempora.</p> <p><u>Literatur:</u></p> <p>1. L.Schischkowa. Probleme der modernen deutschen Grammatik.</p> <p>2. W.Admoni. Der deutsche Sprachbau.</p> <p>3. O.Moskalskaja. Theoretische Grammatik der deutschen Gegenwartssprache.</p> <p><u>Begriffe:</u></p>	2

	absolute Tempora, relative Tempora, einfache zeitliche Perspektive, doppelte zeitliche Perspektive, kategoriale Bedeutung, nicht kategoriale Bedeutung, Transposition, Neutralisation, paradigmatische Synonymie, syntagmatische Synonymie.	
5.	<p style="text-align: center;">Die Modi und das Modalfeld</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Die grammatische Kategorie des Modus und das System der Modi in der Gegenwartssprache. 2. Der Gebrauch des Konjunktivs. 3. Das Modalfeld. 4. Übungen. <p><u>Literatur:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. L.Schischkowa. Probleme der modernen deutschen Grammatik. 2. W.Admoni. Der deutsche Sprachbau. 3. O.Moskalskaja. Theoretische Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. <p><u>Begriffe:</u> temporale Opposition, modale Opposition, einfache Transposition, zweifache Transposition, Modalfeld (Zentrum, Peripherie), Modalverben, Modalwörter, Modalitätsverben.</p>	2
6.	<p style="text-align: center;">Die Genera des Verbs</p> <p><u>Fragen:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Probleme der Genusdefinition. 2. Das Vorgangspassiv und das Zustandspassiv. 3. Das Feld des Passivs. <p><u>Literatur:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. L.Schischkowa. Probleme der modernen deutschen Grammatik. 2. Helbig/Buscha. Deutsche Grammatik. S.161-186. 3. O.Moskalskaja. Theoretische Grammatik der deutschen Gegenwartssprache., S.143-156. 4. L.Schischkowa. Seminare in der theoretischen Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. S.63-80. <p><u>Begriffe:</u> agensbezogene (patiensbezogene) geschehensbezogene Darstellungsmöglichkeit, subjekthaltige / subjektlose Passivkonstruktionen.</p>	2
7.	<p style="text-align: center;">Substantiv</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Paradigma des Substantivs. 2. Klassifikation der Substantive. 3. Grammatische Kategorien des Substantivs. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Kategorie des Numerus. 3.2. Kategorie des Kasus. 	2

	<p>3.3. Kategorie der Bestimmtheit / Unbestimmtheit.</p> <p><u>Literatur:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. O.Moskalskaja. Theoretische Grammatik der deutschen Gegenwartssprache., S.156-226. 2. Sommerfeldt/Starke. Einführung in die Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. S. 90-113. <p><u>Grundbegriffe:</u></p> <p>flexivische Mittel der Formenbildung, analytische Mittel der Formenbildung, synsemantisch, autosemantisch, gegliederte Vielheit, Vielheit als unzerlegbare Ganzheit, motiviert / unmotiviert, primäre Kasusfunktion, sekundäre Kasusfunktion, syntaktische Funktion, semantische Rolle, effiziert, affiziert.</p>	
8.	<p style="text-align: center;">Syntax</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Die Wortgruppe. Definition. Arten der Wortgruppen. 2. Satz. Zum Wesen des Satzes. 3. Syntaktische Kategorien des Satzes. 4. Modellierung der Sätze. 5. Morphosyntaktische und semantische Satzmodelle. 6. Kommunikative Gliederung des Satzes. <p><u>Literatur:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. O.Moskalskaja. Theoretische Grammatik der deutschen Gegenwartssprache., S.241-266; 287-301. 2. Helbig/Buscha. Deutsche Grammatik. S.564-583; 619-637. 3. Sommerfeldt/Starke. Einführung in die Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. S. 158-198. <p><u>Grundbegriffe:</u></p> <p>Wortreihe, Wortgefüge, satzwertige Wortgruppe, Prädikativität, potenzielle Prädikation, aktuelle Prädikation, denotativ, ontologisch, referentiell, proportionaler Gehalt, Proposition, kommunikativ-pragmatische Bedeutungskomponente, Intention, Kernstruktur, Transforme, Thema, Rhema, Extraponierung.</p>	2
9.	<p style="text-align: center;">Text</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Textbegriff. Textsorten. Textfunktionen. Texttyp. 2. Kriterien der Textualität. 3. Kohärenz des Textes. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Nominative Ketten (Isotopieketten) und semantische Konstitution des Textes. 3.2. Indikatoren und Konnektoren. 4. Analyse der Textverflechtung in einem Kleintext. <p><u>Literatur:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sommerfeldt/Starke. Einführung in die Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. S. 260-270; 275-284. 2. O.Москальская. Грамматика текста. 	2

	<p>3. Schischkowa. Seminare in der theoretischen Grammatik. S.159-164.</p> <p>4. Schischkowa. Probleme der theoretischen Grammatik. Kapitel VII.</p> <p><u>Grundbegriffe:</u> Isotopie, Kohäsion, Kohärenz, Textualität, Texttyp, Deskription, Narration, Exposition, Argumentation, Instruktion, Intentionalität, Akzeptabilität, Informativität, Situationalität, Intertextualität, Koreferenz, Rekurrenz, Antezedens, Referenz.</p>	
--	---	--

6. Самостійна робота

Самостійна робота включає підготовку до семінарських занять, модульних контрольних робіт та самостійне опрацювання таких тем:

- 1) Zahlwörter.
- 2) Pronomen.
- 3) Unflektierte Wortarten.

Literatur:

1. O.Moskalskaja. Grammatik der deutschen Gegenwartssprache.
2. W.Admoni. Der deutsche Sprachbau.
3. E.Schendels. Grammatik der deutschen Sprache (Morphologie, Syntax, Text).
4. L.Schischkowa. Probleme der modernen deutschen Grammatik.
5. L.Schischkowa. Seminare der theoretischen Grammatik der deutschen Gegenwartssprache.

7. Індивідуальні завдання

Змістом індивідуальної роботи є:

- I. Аналіз тексту за запропонованою схемою.
- II. Укладання словника наукових термінів з курсу «Теоретична грамати́ка».

Обов'язковий мінімум наукових термінів:

Morphem, Morph, Allomorph, Wortform, lexikalische Bedeutung, grammatische Bedeutung, grammatische Kategorie, Paradigma, Grundmorphem, Nebenmorphem, wortbildendes Morphem, grammatisches Morphem, synthetische Wortform, analytische Wortform, suppletive Formen.

Wortart, (abstrahierte) Allgemeinbedeutung, syntaktischer Fügungswert, morphologische Prägung, Feldtheorie, Feldstruktur.

Autosemantika, Synsemantika, Valenz, logische Valenz, semantische Valenz, syntaktische Valenz, obligatorische Aktanten, fakultative Aktanten, freie Angaben, Reduktion des syntaktischen Programms.

absolute Tempora, relative Tempora, einfache zeitliche Perspektive, doppelte zeitliche Perspektive, kategoriale Bedeutung, nicht kategoriale Bedeutung,

Transposition, Neutralisation, paradigmatische Synonymie, syntagmatische Synonymie.

temporale Opposition, modale Opposition, einfache Transposition, zweifache Transposition, Modalfeld (Zentrum, Peripherie), Modalverben, Modalwörter, Modalitätsverben.

agensbezogene patiensbezogene geschehensbezogene Darstellungsmöglichkeit, subjekthaltige / subjektlose Passivkonstruktionen.

flexivische Mittel der Formenbildung, analytische Mittel der Formenbildung, synsemantisch, autosemantisch, gegliederte Vielheit, Vielheit als unzerlegbare Ganzheit, motiviert / unmotiviert, primäre Kasusfunktion, sekundäre Kasusfunktion, syntaktische Funktion, semantische Rolle, effiziert, affiziert.

Wortreihe, Wortgefüge, satzwertige Wortgruppe, Prädikativität, potenzielle Prädikation, aktuelle Prädikation, denotativ, ontologisch, referentiell, proportionaler Gehalt, Proposition, kommunikativ-pragmatische Bedeutungskomponente, Intention, Kernstruktur, Transforme, Thema, Rhema, Extraponierung.

Isotopie, Kohäsion, Kohärenz, Textualität, Texttyp, Deskription, Narration, Exposition, Argumentation, Instruktion, Intentionalität, Akzeptabilität, Informativität, Situationalität, Intertextualität, Koreferenz, Rekurrenz, Antezedens, Referenz.

8. Методи навчання

- пояснювально-ілюстративний;
- репродуктивний;
- частково-пошуковий;
- дослідницький;
- метод проблемного вивчення матеріалу.

9. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль являє собою *екзамен* у VIII семестрі.

Питання на екзамен

1. Theoretische Grammatik als Wissenschaft. Historische Übersicht.
2. Das Paradigma des deutschen Verbs. Subklassen der deutschen Verben.
3. Gegenstand der Grammatik. Hauptbereiche der Grammatik. Grundbegriffe.
4. Satzglieder. Primäre, sekundäre Satzglieder.
5. Grundbegriffe der Grammatik.
6. Wortgruppe. Definition. Arten von Wortgruppen.
7. Die Einteilung der Wortarten.

8. Der zusammengesetzte Satz. Koordinative, subordinative und besondere Arten der Verbindung.
9. Umstrittene Probleme der Wortklassifizierung.
10. Satztheorie. Definition. Modellierung.
11. Das Problem der Feldstruktur der Wortarten und der Austausch zwischen den Wortarten.
12. Das Präsens.
13. Valenz. Theoretisches Konzept.
14. Satztheorie. Satzglieder und semantische Kasus.
15. Die Kategorie des Tempus. Die Zeitbedeutungen der Tempusformen.
16. Text. Definition. Textfunktionen.
17. Polysemie und Synonymie in der Grammatik und die Zeitformen.
18. Komparation der Adjektive.
19. Die Vergangenheitstempora.
20. Text. Die Kohärenz des Textes.
21. Die Zukunfttempora. Temporale und modale Bedeutungen.
22. Inflexibilia.
23. Die grammatische Kategorie des Modus. Das System der Modi in der Gegenwartssprache.
24. Das Adjektiv. Subklassen der Adjektive. Die Feldstruktur des Adjektivs.
25. Der Gebrauch des Konjunktivs.
26. Das Paradigma des Substantivs. Subklassen der Substantive.
27. Zum Begriff des Feldes. Das Modalfeld.
28. Die Kategorie des Kasus.
29. Die Kategorie des Genus. Das Problem des Zustandspassivs.
30. Die kommunikative Gliederung des Satzes und die Kategorie der Bestimmtheit / Unbestimmtheit.

10. Методи та засоби діагностики успішності навчання

- усна бесіда за матеріалами розглянутої теми на початку наступної лекції;
- письмове фронтальне опитування студентів на початку чи вкінці практичного заняття;
- фронтальний контроль знань студентів за кількома темами лекційного курсу;
- перевірка матеріалу за допомогою тестів;
- експрес-контроль;
- перевірка домашніх завдань;
- консультації з контрольними функціями (перевірка опрацювання першоджерел, самостійної роботи з літературою);
- написання рефератів.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль (мах = 40 балів)			Підсумковий контроль (мах = 60 бал.)		Загальна к-сть балів	
Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3			
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ІНДЗ	Екзам. тест		Усна відпов.
10	10	10	10	30	30	100

При вивченні курсу студент виконує такі види робіт: вивчення лекційного матеріалу, опрацювання матеріалу на семінарах, виконання індивідуальних завдань, написання тематичних контрольних тестів. Навчальний курс складається з двох залікових кредитів, які закінчуються **екзаменом**. Сумарна кількість балів, яку студент отримує при засвоєнні змістових модулів за 100-бальною шкалою, визначає його підсумкову оцінку, яка відповідає: зараховано, не зараховано з необхідністю повторного складання

Переведення оцінки в шкалу ECTS та національну шкалу здійснюється за схемою:

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 - 81	C	
67 -74	D	Задовільно
60 - 66	E	
1 – 59	Fx	Незадовільно

Поточне оцінювання, яке має на меті перевірку рівня знань студента, здійснюється викладачем протягом семестру на лекційних і семінарських заняттях у межах змістового модуля. Поточне оцінювання включає в себе поточну роботу студента під час лекційних і семінарських занять (у кожному змістовому модулі – максимум 10 балів на кожному семінарському занятті, із суми яких виводиться середнє арифметичне), оцінку індивідуальної роботи студента (максимум – 10 балів). Максимальна оцінка студента за поточне оцінювання становить 40 балів.

Екзаменаційний контроль, який здійснюється провідним викладачем, має на меті перевірку рівня знань студента під час виконання залікового тесту та усної відповіді. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за екзамен (Модуль 3), становить 60 балів, з яких 30 балів – оцінка за

екзаменаційний тест, 30 балів – за усну відповідь. Якщо студент погоджується з результатом, який він отримав за поточний контроль і написання залікового тесту, він має право не складати екзамен в усній формі.

Критерії оцінювання знань студента на практичних (семінарських) заняттях

Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студента
9-10	Студент має системні, глибокі знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності, вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, аргументувати власні судження теоретичними і фактичними положеннями, підсумувати сказане висновками. Студент вільно володіє спеціальною термінологією, грамотно ілюструє відповідь прикладами, вміє комплексно застосовувати знання з інших дисциплін.
7-8	Знання студента є достатньо ґрунтовними, він правильно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, вміє аналізувати, встановлювати зв'язки між явищами, фактами, робити висновки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.
5-6	Студент демонструє посередні знання основних положень навчального матеріалу. Відповідь у цілому задовільна. Студент здатний аналізувати, порівнювати, робити висновки, наводити окремі приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях.
3-4	Студент демонструє низький рівень знань, здатний частково відтворити теоретичний матеріал відповідно до тексту підручника або лекції викладача, повторити за зразком певну операцію.
1-2	Студент може розрізняти об'єкт вивчення, фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, з допомогою викладача виконує елементарні завдання.

Критерії оцінювання індивідуальної роботи студентів

На завершення навчального курсу студент пред'являє укладений ним словник наукових термінів по курсу та здійснює аналіз тексту за запропонованою схемою. За виконання індивідуальної роботи нараховується максимум 10 балів.

Критерії оцінювання знань студентів на екзамені

Екзамен складається з двох частин: 1) написання екзаменаційного тесту (максимум – 30 балів) та 2) усна відповідь (максимум – 30 балів).

В оцінці знань студентів враховується:

1) достатність обсягу відповіді (повна, недостатньо повна, неповна);

2) обізнаність з основними поняттями, принципами, законами, правилами навчальної дисципліни;

3) логічність викладу матеріалу;

4) обґрунтованість власних міркувань;

5) уміння інтегрувати та диференціювати знання теоретичного матеріалу та застосовувати їх при виконанні практичних завдань.

Відповідь вважається *повною (30 балів)*, якщо студент повністю оволодів матеріалом, обізнаний з усіма поняттями і термінами навчального курсу і адекватно оперує ними під час відповідей на поставлені питання, а також посилається на наукові дослідження з навчальної дисципліни, ознайомлений зі спеціальною літературою; демонструє здатність аналізувати факти, аргументувати власні судження теоретичними і фактичними положеннями, підсумувати сказане висновками.

Відповідь вважається *недостатньо повною (20 балів)* за умов непоганого володіння знаннями з навчального предмету. Відповідь студента має бути правильною й обґрунтованою. Студент повинен продемонструвати знання теоретичного матеріалу, навички самостійної навчально-пізнавальної діяльності, здатність викладати матеріал в певній логічній послідовності. Допускаються незначні помилки, які не впливають на загальне розуміння викладеного матеріалу.

Відповідь вважається *неповною (10 балів)*, якщо продемонстровані знання з предмету носять фрагментарний і поверхневий характер. Теоретичні і фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Студент обізнаний з літературними джерелами з навчальної дисципліни, але не може дати достатньо критичної їх оцінки; допускає суттєві помилки, які порушують логіку викладення матеріалу.

Екзамен вважається *нескладеним* за умов неправильної або неповної відповіді, яка свідчить про нерозуміння поставленого завдання. Студент не володіє понятійно-категоріальним апаратом, необізнаний з літературою з навчальної дисципліни і допускає грубі помилки у викладенні матеріалу.

12.Список джерел

1. Абрамов Б.А. Теоретическая грамматика немецкого языка. Сопоставительная типология немецкого и русского языков: учеб. пособие для студентов высш. учеб. заведений / Б. А. Абрамов; под ред. Н.Н. Семенюк, О.А. Радченко, Л.И. Грищаевой. – М.: Гуманитар. изд. Центр ВЛАДОС, 2004. – 286 с.
2. Admoni W. Der deutsche Sprachbau / Admoni W. – Leipzig, 1972. – 229 S.
3. Bußmann H. Lexikon der Sprachwissenschaft / Bußmann H. – Stuttgart: Alfred Kröner Verlag, 1990. – 885 S.
4. Engel U. Deutsche Grammatik / Engel U. - Heidelberg: Julius Groos Verlag, 1988. – 888 S.

5. Grundzüge einer deutschen Grammatik: von einem Autorenkollektiv unter der Leitung von H.E. Heidolph, W. Flämig und W. Motsch. – Berlin: Akademie Verlag, 1981. – 1028 S.
6. Helbig G., Buscha J. Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht / Helbig G. – Leipzig: Langenscheidt Verlag Enzyklopädie, 1993. – 736 S.
7. Moskalskaja O. Grammatik der deutschen Gegenwartssprache: Учебник для студентов высш. учеб. заведений / Moskalskaja O. – М.: Издат. центр „Академия”, 2004. – 352 с.
8. Schendels E. Deutsche Grammatik. Morphologie, Syntax, Text. – 2. Auf. / Schendels E. – Moskau: Vissja Skola, 1982. – 400 S.
9. Schischkowa L.W. Probleme der modernen deutschen Grammatik: Ein Lesebuch für Studenten / Schischkowa L.W., Meiksina I.I. – Л.: Просвещение, 1979. – 216 с.
10. Schischkowa L.W. Seminare in der theoretischen Grammatik der deutschen Gegenwartssprache / Schischkowa L.W., Meiksina I.I. – М.: Просвещение, 1984. – 168 с.
11. Sommerfeldt K.E. Einführung in die Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. 3. neu bearbeitete Auflage unter Mitwirkung von W. Hackel / Sommerfeldt K.E., Starke G. – Tübingen: Niemeyer, 1998. – 301 S.